

Anvisningar för familjevård i Saltviks kommun 2020

SALTVIKS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning	1
Barnskydd	2
Familjevård	2
Syfte och målsättning med familjevård	2
Ordnande av familjevård.....	2
Godkännande av familjevårdare och familjehem.....	3
Utbildning	3
Kriterier för att godkännas som familjevårdare.....	3
Utredning av barnets nätverk	4
Utdrag ur straffregistret.....	4
Utredning och godkännande.....	4
Avtal med familjevårdare.....	4
Kontaktperson.....	5
Arvode.....	5
Motiveringar och kriterier	6
Kostnadsersättning.....	8
Startersättning	8
Resersättning.....	8
Ersättningar för särskilda kostnader	9
Förmåner från FPA	9
Dispositionsmedel för den placerade	9
Praktiska frågor	10
Rätt till ledighet	10
Utbetalning och beskattning	10
Försäkring	10
Rapportering av situationen	10
Barnets ställning och rättigheter inom familjevården.....	10
Referenser och vidare läsning	12

SALTVIKS KOMMUN

BARNSKYDD

Enligt landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen ska barnskyddslagen (FFS 417/2007) med vissa undantag tillämpas på Åland. Enligt barnskyddslagen har föräldrar och vårdnadshavare huvudansvar för sina barn. Kommunen har dock ett ansvar att stödja föräldrar och vårdnadshavare i deras fostran av barnen och ska även erbjuda dem nödvändig hjälp och i vissa fall hänvisa dem till barnskyddet i kommunen.

Ett barn kan i vissa fall placeras utom hemmet om kriterier som framkommer i barnskyddslagen är uppfyllda. Ett barn kan placeras utom hemmet såsom frivillig öppenvårdsinsats, omhändertagande eller brådskande placering. Innan ett barn placeras utom hemmet ska det utredas om barnet kan bo hos en annan förälder, släkting eller annan närstående person. Om det inte är möjligt att placera barnet hos någon närstående person, placeras barnet i familjevård eller institutionsvård. Denna skrift redogör för de anvisningar som finns i Saltviks kommun gällande familjevård.

FAMILJEVÅRD

SYFTE OCH MÅLSÄTTNING MED FAMILJEVÅRD

Som familjevård avses ordnande av vård, fostran eller annan omvårdnad dygnet runt utanför barnets eget hem. Familjevården ges av en familjevårdare i ett privat hem. Familjevårdare kallades förr ofta för fosterförälder och familjen för fosterhem. Nu kallas familjevårdare och dennes familj ofta för familjehem.

Familjevården kan vara tillsvidare eller gälla för viss tid vid exempelvis placering inom öppenvården eller vid en krissituation. Ett omhändertagande gäller tillsvidare och det innebär att familjevården för ett omhändertaget barn också är tillsvidare, men kan sägas upp om behovet upphör. Även eftervård som lagstadgas om i barnskyddslagen kan genomföras i form av familjevård. Detta innebär att unga personer upp till 21 år kan vara placerade i familjevård.

I Saltviks kommun ordnas familjevård såsom uppdragsbaserat, vilket innebär att kommunen och familjevårdaren ingår ett avtal. Familjehemmet har då inte ett arbetsförhållande gentemot kommunen.

ORDNANDE AV FAMILJEVÅRD

Familjevård kan ges vid en brådskande placering eller vid ett omhändertagande (BskL 40 §), som stödåtgärder inom öppenvård (BskL § 37) och som en stödåtgärd inom eftervården (BskL § 76). Verksamheten regleras bland annat av barnskyddslagen och landskapslag (ÅFS 97/2008, 42/2015) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen men även i

SALTVIKS KOMMUN

familjevårdarlagen (FFS 312/1992) och landskapslag (ÅFS 18/2015) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen.

Kommunen har skyldighet att utveckla familjevården så att kriterier i barnskyddslagen uppfylls.

Inom familjevården i kommunen ingår arbetsuppgifter såsom att rekrytera och godkänna familjehem, tillgodose utbildning för familjehem, besluta om beviljande av familjevård, göra uppdragsavtal samt handleda, stöda och övervaka familjevården.

GODKÄNNANDE AV FAMILJEVÅRDARE OCH FAMILJEHEM

UTBILDNING

Enligt landskapslag (ÅFS 18/2015) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen ska kommunerna ordna den utbildning som krävs enligt familjevårdarlagen. På Åland anordnar Rädda barnen PRIDE-utbildning för familjevårdare vilket Saltviks kommun köper till familjehemmen (P= parents; R= resources, I= information, D = development, E = education). Familjevårdare ska genomgå utbildningen innan dess de påbörjar sitt uppdrag som familjehem, dock kan utbildningen i vissa särskilda fall genomgåas inom ett år efter placerandet, i de fall familjehemmet redan har påbörjat sitt uppdrag.

KRITERIER FÖR ATT GODKÄNNAS SOM FAMILJEVÅRDARE

Efter att ha fått utbildning kan följande personer verka som familjevårdare/familjehem:

- Par, ensamstående eller barnfamiljer
- Familjer som har en trygg och barnvänlig uppväxtmiljö
- Familjer som har tillräckligt med utrymme, barnet bör få ett eget rum/utrymme
- Familjer som har tid, förmåga och resurser
- Familjer vars livssituation är stabil och där relationerna inom familjen är i balans
- Familjer som har samarbetsförmåga
- Familjen där ålderskillnaden till barnet är naturlig (högst 50 års ålderskillnad)

Följande faktorer är troligen ett hinder för att verka som familjevårdare/familjehem:

- Akut/upprepande/långvarigt klientskap inom barnskyddet
- Akut/upprepande/långvarigt klientskap inom utkomstskyddet
- Akut/upprepande/långvariga problem med droger eller alkohol
- Psykisk ohälsa
- Vårdnadstvister
- Långvarig sjukdom som kan påverka funktionsförmågan

SALTVIKS KOMMUN

UTREDNING AV BARNETS NÄTVERK

Innan ett barn placeras utom hemmet skall det utredas vilka möjligheter den föräldern hos barnet huvudsakligen inte bor, släktingar eller andra personer som står barnet nära har att ta emot barnet eller på annat sätt stödja barnet. För att en placering hos en person som står barnet nära ska vara möjlig ska det vara förenligt med barnets bästa. Barnet och den närstående personen ska ha en nära relation och den närstående personen ska ha kapacitet att vårda och skydda barnet. Den närstående personen ska också vara beredd att samarbeta med kommunen och personen ska även gå den förberedande utbildningen för att bli godkänd som familjehem.

UTDRAG UR STRAFFREGISTRET

Ett utdrag ur straffregistret bör uppvisas. Utdraget får inte vara äldre än sex månader. Personen ska själv beställa utdraget från Rättsregistercentralen via deras e-tjänst eller via ifylld blankett som postas.

Intyget ska uppvisas innan familjehemsverksamheten påbörjas och därmed godkännas. En anteckning ska göras av den tjänsteman som sett utdraget, anteckning ska även göras på uppdragsavtalet om möjligt. Familjevårdaren betalar själv kostnaden för utdraget.

UTREDNING OCH GODKÄNNANDE

Socialarbetare/socialsekreterare i Saltviks kommun gör hembesök hos personen/familjen för att kartlägga familjens situation för att kunna avgöra om personen/familjen kan godkännas som familjehem eller inte. Detta ska redovisas skriftligen.

Kriterierna för att bli godkänd är följande:

- Hemmet ska vara lämpligt för familjevård, såsom utrymmen, gården etc.
- Hela familjen blir godkänd vid utredningen
- Familjevårdaren ska ha gått en grundläggande utbildning för familjevårdare
- Straffregister ska ha uppvisats utan anmärkningar
- I ett familjehem får högst fyra barn vårdas samtidigt, eventuella undantag kan endast göras för syskonplaceringar

AVTAL MED FAMILJEVÅRDARE

Ett avtal ska ingås med familjevårdaren. Om det är flera personer i familjehemmet som skall vara familjevårdare ska avtalet göras med alla dessa personer i hemmet. Avtalet ska upprättas innan familjevården inleds.

SALTVIKS KOMMUN

I avtalet ska det framkomma:

- Arvodets belopp och utbetalning
- Till vem i familjehemmet utbetalningen av arvode och kostnadsersättningar görs
- Ersättande av kostnader för familjevården och inledande av vården, utbetalningar av dispositionsmedel
- Eventuella ersättningar för särskilda kostnader
- De rättigheter och stödåtgärder som hör till den som är familjevårdare samt till det placerade barnet
- Familjevårdarens rätt till ledighet, hur ledigheten genomförs samt ersättning för ledighet.
- Utbildning och handledning
- Hur avtalet sägs upp

Enligt familjevårdarlagen § 5 kan ett avtal sägas upp så att det upphör att gälla två månader efter uppsägning. Avtal kan även göras upp för viss tid vilket innebär att avtalet förfaller vid det datum som fastslås i avtalet. Om familjehemmet har uppvisat olämplighet eller är bristfälligt ska detta påtalas för familjehemmet. Om familjehemmet inte åtgärdar bristerna kan kommunen häva avtalet omedelbart.

KONTAKTPERSON

Enligt landskapslagen (2015:18) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen § 7 ska en kontaktperson för familjehemmen utses i kommunen. Familjehemmets kontaktperson kan inte vara samma person som ansvarar för barnets angelägenheter enligt § 13b barnskyddslagen. Kontaktpersonen ska besöka familjehemmet minst en gång per år.

ARVODE

Familjehem har rätt att få arvode för vården. Beloppen justeras på Åland enligt ändringar av konsumentprisindex för Åland som fastställs av Ålands statistik- och utredningsbyrå. I landskapslag (ÅFS 18/2015) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen föreskrivs att vårdarvode minst får vara 850 euro per månad.

Bedömning av arvode görs utgående från klientplanen.

Eftervården berättigar inte till förhöjt eller specialarvode.

SALTVIKS KOMMUN

Arvode beviljas enligt följande

Arvodets grund	Förhöjning	Euro/månad 2020
Grundarvode	Enligt lag	868 €
Förhöjt arvode	+ 30 % av arvodet	1 128 €
Specialarvode	+ 50 % av arvodet	1 302 €
Tilläggsersättning	Dubbelt arvode	868 €
Deltidsvård	Halvt arvode	434 €

MOTIVERINGAR OCH KRITERIER

Förhöjt arvode

- Om vården kräver mer än normal föräldraomsorg, jämfört med barn i samma ålder.
Barnet behöver t.ex.
 - Stöd i rehabiliteringsåtgärder (medicinskt, socialt, skol- eller arbetsinriktad rehabilitering. Rehabiliteringen kan t.ex. handla om att försöka återställa vissa funktioner eller användas som åtgärd vid psykiska funktionshinder)
 - Stöd i det sociala umgänget (ex. barn med fysiska eller psykiska funktionshinder som gör det svårt till ett normalt socialt umgänge)
 - Stöd i den dagliga personliga omvårdnaden och aktiviteter (ex. medicinering, sondmatning)
- Familjevårdarna kan förvärvsarbeta

Specialarvode

Samma kriterier som vid förhöjt arvode skall uppfyllas samt:

SALTVIKS KOMMUN

- Behov av omfattande vård dygnet runt

Tilläggsersättning

- Ifall barnets omfattande vård kräver att den ena föräldern är hemma på heltid.
- Ersättningen beviljas för högst 3 månader i taget.

Deltidsvård

- Då familjevården inte är kontinuerlig utan är delad mellan fler. Om exempelvis en placerad ungdom studerar på annan ort och vistas hos familjevårdaren på helger och lov.

SALTVIKS KOMMUN

KOSTNADERSÄTTNING

Med kostnadsersättning avses kostnader för mat, boende, kläder, ringa hälsovårdskostnader, telefonkostnader etc. Kostnadsersättningen inkluderar även kostnader för barnets fritidssysselsättning.

Den månatliga kostnadsersättningen är skattepliktig men avdragbar inkomst. Familjevårdaren rekommenderas att inkomma med ett skattekort där familjevården beaktas.

I landskapslag (ÅFS 18/2015) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen föreskrivs att kostnadsersättningen minst får vara 650 euro per månad och barn.

Under år 2020 beviljas kostnadsersättningen enligt följande (indexjusteras årligen)

Ålder	Ersättning	Euro/månad
0-12 år	Kostnadsersättning	665 €
13-18 år	Kostnadsersättning	749 €
Handikapp	Kostnadsersättning	749 €

STARTERSÄTTNING

Med startersättningen täcks kostnaderna för inledande av familjevård. Det kan till exempel röra sig om nödvändiga ändringar i bostaden, möbler, sängkläder, första omgången av kläder, barnvagn etc. Socialarbetaren ska gå igenom med familjehemmet vad som ersätts via startersättning och vad som ska returneras till kommunen om placeringen blir kortvarig.

Startersättningen är högst 3200 euro per person i familjevård.

RESEERSÄTTNING

Ersättning beviljas för kostnader som uppstår i samband med barnets resor och kontakter med anhöriga och andra nära personer enligt uppdragsavtalet.

Ersättning beviljas för övriga resekostnader enligt överenskommelse i uppdragsavtalet eller på beslut av socialarbetaren.

Längre resor ska informeras till personal på socialkansliet på förhand för bedömning.

SALTVIKS KOMMUN

Km-ersättning utgår enligt 0,43 euro/km.

ERSÄTTNINGAR FÖR SÄRSKILDA KOSTNADER

Med särskilda kostnader avses kostnader som uppstår under tiden barnet är placerad i familjevård. Det är familjehemmet som ansvarar för att ansöka om ersättning.

Ersättning för särskilda kostnader erhålls enligt överenskommelse mot kvitto.

- Grundutrustning såsom säng, madrass, sängkläder, barnvagn, bilstol etc. beviljas endera som startersättning eller vid behov då barnet blir äldre.
- Kostnader för särskilt dyra fritidsintressen kan beviljas i särskilda fall efter ansökan.
- Sjukvårdskostnader anses som regel ingå i kostnadsersättningen. Principen är att offentlig sjukvård anlitas. Efter ansökan om ytterligare ersättning beviljas i vissa fall detta för t.ex. terapi, glasögon, linser samt sjukvård som är utöver det vanliga.
- Ersättning för träff mellan barnet och vårdnadshavare eller annan för barnet viktig person beviljas.
- Kostnader för pass ersätts.
- Barnomsorgsavgifter ersätts.
- Semesterresor ersätts med maximalt 200 euro vartannat år.
- Nödvärdigt skolmaterial för gymnasial utbildning ersätts.

FÖRMÅNER FRÅN FPA

Under tiden barnet är placerat uppbärs följande till kommunen:

- Underhållsstöd
- Underhållsbidrag
- Försäkringsersättningar

Om barnet har egna inkomster beslutar socialarbetaren om vilka inkomster som ska indrivnas till kommunen.

Under tiden barnet är placerat i familjehem har familjevårdaren rätt till barnbidraget för barnet.

DISPOSITIONSMEDEL FÖR DEN PLACERADE

Enligt barnskyddslagen § 55 ska till placerade barn ställas dispositionsmedel. Enligt samma lag är beloppen enligt följande;

- 1) för barn under 15 år ett belopp som motsvarar barnets individuella behov och

SALTVIKS KOMMUN

2) för barn som har fyllt 15 år och för unga personer minst ett belopp som motsvarar en tredjedel av det underhållsstöd som enligt 9 § i lagen om underhållsstöd (580/2008) ska betalas för ett barn.

Familjehemmet ska varje kalenderår redovisa för den placerades dispositionsmedel till ansvarig socialarbetare.

PRAKTISKA FRÅGOR

RÄTT TILL LEDIGHET

I uppdragsavtalet ska överenskommas om familjehemmets rätt till ledighet. Enligt landskaps-lagen (2015:18) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen § 6 ska familjehem ha rätt till två dagar ledig per kalendermånad under vilken familjehemmet enligt avtal har verkat som familjehem i minst 14 dygn.

UTBETALNING OCH BESKATTNING

Den person som avtal uppgörs med ska inlämna skattekort till kommunen. Socialarbetaren ansvarar för att uppgifterna överförs till löneutbetalaren.

FÖRSÄKRING

Utredning ska göras om barnet är försäkrat. En olycksfallsförsäkring ska tecknas för barnet om detta inte är gjort. Kommunen ersätter familjehemmen för denna kostnad.

Familjehemmet omfattas av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Löneutbetalaren i kommunen ordnar denna försäkring.

RAPPORTERING AV SITUATIONEN

Rapportering från familjehemmet till kommunen sker regelbundet, dock minst en gång per halvår. Rapporten får gärna vara skriftlig. Ingen särskild blankett används.

BARNETS STÄLLNING OCH RÄTTIGHETER INOM FAMILJEVÅRDEN

För att en placering ska lyckas är det viktigt att barnet placeras hos den familj som är mest lämpad. Socialarbetaren/socialsekreteraren utreder den mest lämpade familjen utifrån barnets nätverk och andra kända familjehem i kommunen. Då en familj har valts ut tas kontakt till familjehemmet för förfrågan och informationsutbyte.

SALTVIKS KOMMUN

Om bedömning görs att barnet och familjehemmet passar ihop påbörjas en introduktionsfas där barnet och familjehemmet träffar varandra. Om det är fråga om en brådskande placering kan detta inte alltid följas.

Barnet har rätt att träffa sina närstående, såsom föräldrar och syskon om det inte görs bedömning att detta kan vara olämpligt eller osäkert för barnet. Vårnaden för ett placerat barn är fortsättningsvis hos barnets föräldrar.

Barn har rätt att komma till tals i frågor som rör dem och socialarbetaren ska därför träffa barnet regelbundet efter placering i familjehem. En klientplan ska upprättas vid placering. Klientplanen uppdateras regelbundet men minst en gång per år.

SALTVIKS KOMMUN

REFERENSER OCH VIDARE LÄSNING

Barnskyddslagen (FFS 417/2007)

Landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen

Familjevårdarlagen (FFS 312/1992)

Landskapslagen (2015:18) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen

Socialvårdslagen (FFS 710/1982)

Landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård

Rädda barnen på Åland. www.raddabarnen.ax